

érkezése után, 1836 végén Kolozsvárra ment, ahol gyermekei nevelődtek, de már néhány hét múlva újra külföldre utazott, ahol imét páratlan sikereket ért el.

Schodelnéban nagy mértékben egyesültek mindazon előnyök, melyek az énekművésznőnek diadalokat szoktak biztosítani a színpadon. Külseje valóban királynői volt: deli, erőteljes termet, jelentős arc, lángoló szemek, szabályos, szép metszetű vonások. Ízléssel és pompával tudott öltözni s megjelenése a színpadon, mielőtt hangja megcsendült volna, már megnyerte és lekötötte a nézőt. Művészetének legjellegzetesebb vonása az volt, hogy a magyar faj tüzeit egybe tudta olvasztani a német művészettel. Kellemes hangja, mely a szenvedély különböző árnyalatát is hatásosan tudta kifejezni, valamint hatalmas fantáziája, különösen hősi jellemek alakítására tették hivatottá.

1837 tavaszán visszatért Magyarországra és a pesti német színházban lépett fel »Romeo« és »Fidelio« szerepeiben. E vendégszereplése alkalmával ismerkedett meg vele Szerdahelyi József, a kitűnő Szerdahelyi Kálmán édesapja, aki felszólította: »szerencséltesse fölléptével a nemzeti színpadot is«. Ebben az időben még Bajza volt az igazgató, aki »az egész comité előtt történt egyezkedés után« vendégszerepekre szerződtette le a nagy művésznőt. A pesti »Magyar Színház«-ban (később Nemzeti Színház) 1837. okt. 30-án lépett fel először »Norma«-ban s óriási tetesztet aratott. Déryné tehát tévedett, amikor azt írta naplójában, hogy Schodelnénak Romeo volt az első szerepe a pesti »Magyar Színház«-ban.

A művésznő mint vendég most már rendszeresen lépett fel s dec. végéig többek között énekelt »Montecchi és Capuletti«, »Norma« és »Zampa«-ban.

Szegény intézet volt még abban az időben a pesti »Magyar Színház«, Pestvármegye tartotta fenn; nem volt pénze, nem volt alapítókéje. Az első időben legalább a gyenge napibevételeket szerették volna megnövelni s ezért mind követelőbben lépett fel az az óhajlás, hogy ha az új színházat a bukástól meg akarják menteni, operát is kell előadni. A választmány engedett a közkívánságnak, s 1837. nov. 7-én megbízta Fáy Andrást és Bajzát,

hogy Schodelnét oly áron iparkodjanak hazaszerződtetni, aminőt külföldön kap. A művésznő végre engedett a sok kérésnek, 1838 elején elfogadta az ajánlatot és tíz hónapra egyezséget kötött; így 1838. jan. 15-től rendes tagja lett a színháznak. A bécsi »Musikalischer Anzeiger« 1838. márc. 29-iki számában ezt a fontos eseményt a következőkben közli olvasóival: »Die Sängerin, Mad. Schodel, ist nun zuverlässig bey dem ungarischen Theater in Pesth mit enormen Bedingungen engagirt worden. Sie erhält mit ihrem Gatten, der als Chordirector angestellt ist, 6000 Fl. C. M. Gage, zwey Monathe Urlaub, und endlich die freye Wahl zur Übernahme von Parthien, die ihrer Stimme am meisten zusagen.« Később meghosszabbították ezt a szerződést, de ezzel a színház olyan áldozatot hozott, mely eddig példa nélkül állt a színészet történetében. A szerződés Schodelnét a színházi törvények fölé helyezte, a színházi rendtartás ő reá nem volt kötelező és ez a hihetetlennek látszó kedvezmény nemcsak hogy hamarosan megbosszulta magát, de lángra lobbantotta azt a harcot is, mely azután éveken keresztül elkeseredetten folyt a dráma és az opera között. Schodelné alapjában véve jólelkű, de uralkodni vágyó természet volt, aki bizony nem egyszer élt vissza kiváltságos helyzetével. Schodelné önhittségét vakbuzgó hívei még növelték is, mert mindenütt és minden alkalommal azt hangoztatták, hogy ő a színház egyetlen oszlopa, ha ő elmegy, be kell zárni a színházat. Ezt az állítást ő maga is elhítte s ezért önmagánál nagyobb urat nem ismert el; azt tette, ami jólesett neki. Feltétlen hódolatot követelt a színházban s az elkényeztetés még növelte szeszélyeit s ezért állandó viszályban volt a színház többi tagjaival. A közönséget, amely bálványozta, semmibe sem vette, lenézte.

Amellett fizetése hihetetlen magas volt. Míg a Nemzeti Színház halhatatlan nagyjai, pld. Déryné 125, Lendvayné 85, Laborfalvi Róza 70, Megyeri 85, Lendvay 80, Fánacsy 80, Bartha 70, Egressy 70 forint fizetést húztak a színházról, addig Schodelné havonta 500 forint fizetést kapott, kéthavi szabadsággal, de ha ezt Pesten töltötte, még havi 1200 forint járt neki. Érthető ez, ha tekintetbe vesszük,